



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Universitätsbibliothek Paderborn**

### **Dissertationes De Actibus Humanis**

**Karchne, Simon**

**Augustæ Vindelicorum & Græcensis, 1716**

Deciditur an adire, aut retinere peccandi periculum sit mortale?

**urn:nbn:de:hbz:466:1-39981**

*Deciditur, an adire, aut retinere peccandi periculum sit mortale?*

777. **D**ico primo, aditus, aut retentio occasionis proximæ, sive periculi formalis ut talis in materia gravi est semper peccatum mortale, ita omnes Theologi apud Carden. cit. *Dissert.* 40. num. 54. probatur mortale est voluntarie adire, aut retinere occasionem proximam, seu periculum proximum mortaliter peccandi, sed occasionis proximæ ut talis, seu periculi proximi ut talis aditus, aut retentio est semper voluntaria per num. 773. Major probatur ex Matth. 5. *si oculus tuus dexter scandalizat te, erue eum &c.* per oculum dexterum, & manum dexteram S. Chrysoft. intelligit concubinam, ceteri SS. Patres cum Aug. lib. de *Sermone Domini &c.* universalius intelligunt omnem occasionem cujusvis personæ provocantem ad peccatum.

Hinc justè Innoc. XI. damnat hanc propositionem ordine 62. *proxima occasio peccandi non est fugienda, quando causa aliqua utilis, aut honesta non fugiendi occurrit, & 63. licitum est querere directè occasionem proximam peccandi pro bono Spirituali, aut temporali nostro, vel proximi.*

778. Dico secundo, adire periculum probabile peccandi explicatum num. 772. absque necessitate est mortale Carden. num. 40. ex communi contra Caramuel postea retractantem, Murciam, quos videtur sequi Gobat *Theolog. Ex-*

*perim. tract. 7. num. 726. casu 16.* probatur nulli absque mortali est licitum subire absque necessitate malum certò animæ grave, talis enim omnium judicio imprudentissimè ageret, sicut nemo à mortali imprudentia exculparet eum, qui citra necessitatem vitam exponeret periculo probabili mortis, atqui adiens absque necessitate periculum probabile mortaliter peccandi subit malum certò animæ grave, nimirum periculum amittendi gratiam, quod est longè gravius periculo amittendæ vitæ, ergo illi absque necessitate non est licitum adire probabile periculum mortaliter peccandi, consequentia hæc urgetur, quod charitas erga seipsum obliget sub mortali, ut quisque quantum moraliter fieri potest se reddat securum à summo malo, quale est amissio summi boni per amissam gratiam.

Opponit Caramuel sequens Sophisma in *Theolog. Regul. D. 70. n. 1058.* datur periculum probabile peccandi, ergo probabile est periculum peccati, & probabile est nullum dari probabile periculum peccati: Sophisma constat ex num. 772. transit enim argumentans à probabilitate futuri periculi, ad non probabilitatem ipsius periculi, cum tamen sit certa existentia periculi, solumque probabilitas cadit supra futuritionem, & non futuritionem peccati, concessio igitur antecedente nego consequentiam. Ex his.

Deduco primo, quod spontaneus aditus periculi probabilis peccandi mortaliter sit peccatum ejusdem speciei cum peccato, cujus committendi periculo se exponit per n. 770.

Deduco secundo, quod occasio extrin-

trinseca probabilis peccandi sit eo ipso occasio proxima peccandi, proinde ad occasionem proximam peccandi dico non requiri periculum certum, sed sufficere probabile, Carden. *num.* 47. Sanch. *lib.* 1. *Decal.* c. 8. *num.* 1. & 3. & quotquot asserunt in proximo periculo versari eum, qui credit se in occasione tali frequenter, aut fere semper peccaturum, ita Soarez ex descriptione occasionis proximæ, quam amplectitur etiam Lugo *num.* 149. Pal. *p.* 1. *tr.* 2. *D.* 1. *p.* 9. *§.* 3. *n.* 2.

779. Dico tertio; dum occasio externa, sive periculum materialiter acceptum vitari non potest ejus aditus, aut retentio caret peccato: contra est mortifera, quando est moralis potestas tollendi occasionem proximam, si occasione sit conjuncta vehemens passio, aut habitus pravus, aut acris suggestio, & à fortiori, si hæc sunt simul associata. Hæc secunda pars eruitur ex sequela quarta *num.* 775. quia tunc est unicus modus extenuandi formale periculum per amotionem occasionis, quæ supponitur mortaliter amovibilis.

Probatum etiam pars prima, quod tunc periculum materiale non sit voluntarium, sed necessarium, in quod non cadit sententia Christi, de qua in conclusione prima, non enim amat, sed patitur periculum, nec hoc est formaliter peccatum, sed duntaxat occasio ejus, ita Pal. *num.* 8. Soarez, Sanchez contra alios. Ut autem hoc sit verum, debet sub peccato mortali per actus proprios virtutum extinguere periculum formale armando se adversus occasionem externam, nisi enim id faciat, jam se exponit

voluntariè formali periculo mortaliter peccandi.

Unde filiusfamilias impotens ejicere domo concubinam, nec potens moraliter domum deserere paternam tenetur sub mortali procurare actus proprios internos, quibus extenuet formale periculum.

780. Ex his oritur difficultas periculosa resolutionis, & in particularibus casibus difficillimæ, nempe quanta debeat esse incommoditas, quæ sufficiat, quominus quis cogatur externam occasionem deserere.

Communis Theologorum deposcit causam urgentem, ac asserentem gravissima incommoda. Alij specialius loquentes exigunt grave detrimentum spirituale, vel temporale, inter quos Dicastell. *num.* 340. ait, quando non potest occasio relinqui sine scandalo, gravi infamia, aut damno gravi spirituali, vel temporali, potest quis absolvi, licet nolit occasionem deserere.

Joannes Sanch. in *Select.* *D.* 10. *num.* 20. tria docet. Primo esse absolvendum non expellentem domo concubinam, cui dedit mutuo centum aureos, quos spes nulla est recuperandi eâ ejecta, Secundò extendit id ipsum, si concubina nimis utilis esset ad lucranda bona temporalia mediâ negotiatione. Tertio ampliat, si concubina nimis utilis esset ad oblectamentum concubinarum, dum deficiente illo nimis agrè vitam ageret, & alia epule radio magno concubinarum afficerent, & alia famula nimis difficile inveniretur.

Omnes

Omnes tres propositiones ut improbabiles merito rejicit Arriag. *de Pœnit. D. 38. num. 36.* Tertiam damnat Alexand. VII. Proposit. 41. omnes tres proferri ab Innocent. XI. ostendit Carden. *Dissert. 40. num. 151. in Proposit. 62. relata num. 777.*

Respondeo ergo ad difficultatem, & dico quartò nulla causa excusat ad non deferendum periculum formale, sive occasionem proximam peccandi. Conclusio est certa supposita conclusione primâ, cum semper sit homini liberum avertere occasionem proximam, & formale periculum, sed hoc ipso nulla causa potest excusare ad eam ut talem retinendam. Major est Carden. *Crisis Theolog. Disp. 18. num. 102.* Minor est ejusdem *num. 204.* docentis nullum præceptum obligare ad se exponendum periculo formali peccandi.

Dicò quintò, ut licitè possit adiri, aut retineri occasio externa peccandi, requiritur, & sola sufficit impossibilitas physica, aut moralis eam non adeundi, vel deferendi, *cit. Dissert. 40.* Carden. *num. 132.* probatur, quando non sufficit causa honesta, & utilis, requiritur necessaria reddens oppositum physicè, aut moraliter impossibile, sed ut aseat, vel retineatur occasio externa, non sufficit causa honesta, nec utilis secundum damnatam proposit. 62. adductam *num. 777.* ergo requiritur causa necessaria reddens oppositum physicè, aut moraliter impossibile. Confirmatur quando non est physica, aut moralis impossibilitas, potest sine magna difficultate occasio non adiri, aut habita deferri, sed si sic, ejus

aditus, aut retentio est voluntaria, proinde mortaliter culpabilis.

781. Quares quæ sit dignoscendi Regula, quod hæc, aut illa incommoditas reddat physicam, aut moralem impotentiam non adeundi occasionem peccandi externam, aut habitam deferendi. Respondeo Regulam universalem, & certam ob multipliciter circumstantiarum dari est impossibile, sed juxta communem Doctorum sententiam est relinquendum prudenti judicio Confessarij.

Pro praxi tamen sic exponit P. Paulus legneri *in Instrucl. Confessarij c. 5.* præceptum, inquit, fugiendi occasionem impositum est à lege naturali ad minuenda, non ad augenda peccata, quando igitur difficilior est in praxi tollere occasionem, quam hæc stante reipsa evitare peccatum, non potest esse obligatio deferendi.

Coincidit doctrina Antonij Perez *de Pœnit. D. 3. c. 4. num. 64.* tres requirentis conditiones ad obligationem deferendi. Prima est, quod retentâ occasione probabiliter in ea sit peccatum futurum, præferim, si impossibile sit non futurum. Secunda quod vitatio occasionis sit efficax fuga peccati, id est, tollat probabilitatem de futuro peccato. Tertia quod vitatio occasionis non inducat majus peccandi periculum, quam sit ipsa occasio vitanda, neque sit difficilior vitatio occasionis aliâ licitâ, quam vitare peccatum post deferatam occasionem, obligatio enim vitandi occasionis imponitur à lege naturali ex fine minuendi periculum peccati, ergo nequit esse obligatio vitandi, quando vi-

tatio

ratio occasionis auget periculum peccandi.

Hinc *num. 66.* infert filium familias non teneri exire domo paternâ, in qua habet concubinam, dum illi est intollerabilius deserere domum, quam non succumbere occasione peccandi, & obligatio domum vitandi præberet illi majorem peccandi occasionem.

Illatio hæc à fortiori habet locum in filiafamilias, habente domi complicem fornicationis.

Eandem doctrinam applicat periculo peccandi in officio, dum istud est necessarium medium vitam sustinendi, si autem facile deserere potest, & tamen vitam sustentari, est indubitata deserendi obligatio.

782. Duo obijciuntur contra primam partem conclusionis tertiæ, & conclus. quintam quoad obligationem moralem. Primo, filiusfamilias aut Filiafamilias tenetur domum paternam fugere dum ea incendio conflagrat, etsi fuga sit moraliter impossibilis, ergo etiam tenetur fugere incendium spirituale animæ cum morali impossibilitate fugiendi. Secundo, ob centum aureos moraliter necessarios ad vitam sustentationem non licet se exponere periculo favientis Leonis, ergo nec periculo peccandi.

Respondeo ad primum, negando consequentiam quia manendo in domo conflagraret certo sine spe conservandi vitam, è contra sine fuga externa occasio- nis potest vitare peccatum extenuando periculum formale per actus de quibus *num. 773.*

Exemplum ab incendio ductum evincit solummodo, quod etiam propter ex-

R. P. Karch, Diff.

tremam necessitatem vitandam non possit ullus se exponere periculo proximo, seu formali lethaliter peccandi juxta conclusionem quartam, secus quod nequeat vitari occasio externa. Hinc.

Ad secundum Respondeo consequentiam esse bonam de periculo peccandi formali, per *num. 780. Vers. Respondeo ergo.* de materiali vero, & de occasione externa non valet, disparitas est, quod in antecedenti non supersit aliud medium vitandi mortis periculum, quam non acceptando centum aureos, oppositum dic de consequenti, de quo mox plura.

*Plura practica quesita de proximo peccandi periculo examinantur.*

783. **Q**uaeres primò, Titia, cohabitavit thoraliter Cajo obligato illi solvere centum aureos, vel vero Titia dedit Cajo mutuos totidem, si Titia deserat cohabitationem, amitteret centum aureos, similiter Cajo, si illam domo pellat periclitatur manifestè de suorum amissione, potestne alteruter absolvi nempe Titia sine obligatione cohabitationem deserendi, & Cajo quin expellat Titiam?

Ratio simpliciter affirmandi est, quod centum aureorum amissio videatur moralis necessitas retinenda occasionis excusans à peccato per *conclus. 5. num. 780.* & ita tradit Joan. Sanch. in *Select. D. 10. num. 20.* Navarr. *summa cap. 3. num. 26.*

Responder Pal. *p. 1. tract. 2. D. 2. p. 9. §. 3. num. 14.* non excusandum.

Dddd

fi